

Efesus **Ripili Agale**

Efesus agalena re-re go-rupa: Gote-me ele raayosi yaa-para wia ele page su-para wia ele page Yesu mada makiritaaoma nipuna bina rolo-para wina lea. Go puma nipuri ele raayona kalu piralia. (1:10) Enaali raayo page Yesu mada epe-rupa pirinaloma lo robaa kumapu suma Yesu mada kone rulasimi enaalinu nimu lo robaa komea-para suma pirisimi. Yesuna pisa kogono madaare Gote-me enaali raayo wala misa. Go puma nimu Holi Spirit pa gisa. Go pisamere abalade ele ora gialua lo wisa agale makuaainalo. (1:14)

Laapopare Pol-me Kristen-nuri Keriso raapu rabuloma piralepape lisa. Go puma nimu kone komea suma Gote-na pi-ainu raitalimina lisa.

Go pepa madaare Pol-me saa pi agale adaapu lisa. Gore enaali raayo Yesu Keriso raapu rabulu piruma ora ruru komea-rupa pimi lo mea waalalo pisa. Gote-na enare yogale komea-rupa pima. Yesu Keriso-re go to yogalena kalu-rupa pia (4.1-16).

Go puma Yesu Keriso-re go ada pigi-rupa aawobaaya (2.19-22). Gote-na enaali ada komea-rupa pimi lisa. Yesuri go enana aali-rupa pia lisa (5.22-32). Gote-me nipuna enaali madaa polalo pea epe-alenu waru adema lisa.

Robonu go-rupa adamina:

Epe-rupa piralepape agale (1.1-2)

Keriso-na agale mana epe (1.3-3.21)

Kagaa piru aape kone wasupare Yesu madaa opea (4.1-6.20)

Epe-rupa piralepape agale meda (6.21-24)

Gote-me Yesu madaare naa epe enaali ma-aulaaya

¹ Ni Pol-re Gote-me nipuna epe kone ni guma Yesu Keriso-na agale mogeape ali mapiraasa. Neme go pepa luma nimi Gote-na enaali pimi-para rapaayo. Nimi Efesus su-para piri enaal-inumiri Yesu Keriso madaa epe-rupa kone rulae piralepa.

² Naana Aapa Gote-para naana Mudu Ali Yesu Keriso laapona epe raba meape kone-para kuma pi kone nimina lo robaa-para gina.

Yesu madaa naa yaa-para wi elenu gialia

³ Gore naame naana Mudu Ali Yesu Keriso nipuna Aapa Gote-na bi minasalimina. Naa Keriso raapu piruaema rabu Gote-me yaa-para piri Holi Spirit-na epe ele raayo naa guaaya.

⁴ Abalade Gote-me go su yaa laapo abi nawarisa rabu nipumi naa raba mealua lo nipuna nogo naaki Keriso raapu mapiraasa. Go pisare nipuna le agaa madaa naame koeyae nasaapiruma epe enaalinu piraminalo pisa.

⁵ Abalade nipumi naa raana waru komoma kone suma Yesu Keriso-me naa raba mina kone wisa. Naa nipu raapu piramina kone suma Keriso su kamaa mea rapasa.

⁶ Gore Gote-me ora epe raba meape kone suma nipuna epe naaki pa maa rapaasa-pulu naame Gote nipuna bi minasalimina.

⁷ Gore Keriso-me nipuna yaapi mea koyalisa-pulu naana koae-aunu raakepe rubaoma naa epe-rupa mapiraasa. Go puma Gote-me naa ora yaalo pirapena waru raba misa.

⁸ Nipumi naa raba misa rabu epe kone naana lo robaa-para rubutabea. Go puma nipumi epe kone suma naa go epe kone raayo gisa.

⁹ Go konere abalade nipumi pagaa wisa pare abi go kone naa maa waatea.

¹⁰ Gote-me abalade go wisa konena re-re go-rupa: Werepe nipuna yapi di epenaloma nipumi su yaa lapo-para warili ele raayo maa kiritalia. Go pumare Yesu nipuri ora adaa komea piralialia.

¹¹ Gote-me ade abuna polalo palia elere nipuna raaname pea-pulu ora abala ririna nipuna kone raluma naa nipuna ruru-rupa Yesu raapu mapiraasa.

¹² Gore naare abala Yesu Keriso madaa kone rulaema-pulu naame Gote-na epe paana purina bi minasalimina.

¹³ Nimimi page abala go-rupa pirisimi. Nimimi ora agale abala pagomare Yesu Keriso madaa kone rulasimi. Go Epe Agale pagisimi-pulu ade abuna kagaa pirape kone misimi. Go puma Gote-me Holi Spirit gialua lisa-rupa nipumi Go lisana nimi nipuna enaali mapiraoma ele gialua rabu ora go ma-dia yaalia.

¹⁴ Go Holi Spirit-ri naana lo robaa-para rubutabea-pulu Gote-me pogalu pirape agale naa nipuna enaali mada ora palia. Go puma Gote-me naa raba muma kepelisa-daa nipuna bi minasalimina.

Pol-me Efesus enaali raba minalo beten lisa

¹⁵ Go puma nimimi Mudu Ali Yesu madaa kone rulaeme remaa pagawa. Go page nimimi Gote-na ruru enaalinu raapu epe raana komape kone abala wimi remaa pagawa.

¹⁶ Nimimi go-rupa peme-pulu ade abuna neme Gote-para ora pili loaayo. Neme ade abuna nimi madaa kone mapiraoma beten laayo.

¹⁷ Neme naana Mudu Ali Yesu Keriso epe Aapa Gote-para beten ade abuna laayo. Gore Gote-me nimi Holi Spirit ginalo beten laayo. Holi Spirit-miri Gote-na agalere nimina kone-para winalo beten laayo. Go puma nimimi Gote-na kone waru muma kone mealiminalo beten laayo.

¹⁸ Neme nimina lo robaa-para paa epenalo beten laayo. Go puma nipumi nimi raba misale nipu adoba pirape konena re waru adalimina. Go puma nipuna ora epe puri nimi gialia rabu adalimina. Go elenuri nipuna enaali naa ginalo agale lisa-daa nimimi adaliminalo beten loaayo.

¹⁹ Gore naame kone rulaema rabu ade abuna nipumi puri go aaya-daa go kone adaliminalo beten loaayo. Go adaa puriri naana lo robaa-para rubitabea.

²⁰ Go purimi page abalade Keriso tapa-para rogaasimi pare Gote-me nipu wala marekaasa. Nipu so yaa-para Gote-na popa ki-nane mea mapiraasa.

²¹ Abiri Keriso-me so yaa-para piruma surube ensel-nu page ensel adaa alinu page remona kalu alinu page go raayo madaare Yesu ora Mudu Ali komea piru aaya. Go puma nipu abi go su yaa-para piri enaalinu page wala werepe warialiade su yaa laapona piralimi enaalinu page nipumi

adaa bi muma nimuna Mudu Ali komea piralia.

²² Yesu ora adaa yaa-pulu Gote-me ele raayo Keriso-na age rolo-para mea kiritu wisa. Go puma Gote-me Keriso ora kone rulae enaalinuna Mudu Ali mapiraasa.

²³ Go pea-le Keriso-na enaali raayore ora Keriso-na yogale nona piale piramina. Keriso-me ele raayo rubitabea-pulu nipuna yogale-rupa pimi.

2

Gote-me naa abala kome enare Yesu raapu kagaa mapiraaya

¹ Abalade nimimiri Gote-na agale giyoma pupitagi nisimi-pulu nimina wasupanu ora komisimi.

² Go raburi abalade nimi go su kamaa piruma koe enaalinu raapu pirisimide. Go puma nimimi koe ensel-nuna surube alinuna kone ralu pirisimi. Go koe remomere Gote-na agale yoke enaalinuna aaraa aoma surubisa.

³ Abalade naa raayore go koe enaalinu raapu piruma naana abalana koneme koe-aunu raayo pa pu pirisima. Naame go abalana kone pa saapiruma naana tona raana ralu pirisima. Naa raayo koe enaali-rupa pirisima-pulu Gote-na rono pagape kone naa madaa page wisa.

⁴ Go-rupa pirisima pare Gote-me naa madaa kodo adaalepe komoma ranaame ora komisa.

⁵ Go puma naame nipuna agale napagoma naana wasupa kome enaali-rupa pirisima rabu Gote-me naa ora kodome waru komoma raba

misa. Go pisa-pulu nipumi naare Keriso raapu ade abuna komea-para mapiraasa.

⁶ Go puma nipumi naa marekaaoma Yesu Keriso raapu mapiraasa. Go pisa rabu naame so yaa-para pia Keriso raapu piruaema.

⁷ Nipumi go-rupa pisare nipuna epe kone raayo ade abuna werepe pirape enaalinumi adena kone suma pisa. Go puma Gote-me naa raana kome Yesu Keriso naa raba minalo mea rapasa.

⁸ Gote-me nimi epe raba meape kone gisa-pulu nimimi Keriso madaa kone rulaoma ade abuna kagaa piramala palima. Go konere naame pula pisima-rupadaa dia pare Gote-me naa pa kode gisa.

⁹ Go puma naame ele meda mada napalima-pulu naana bi namakuaasaamina.

¹⁰ Gote-me naa warisa-pulu Yesu Keriso raapu naa enaali kagaa-rupa mapiraasa. Go puma naame nipuna epe kogono pamina. Abalade Gote-me naa go epe kogono paminalo nipumi go kogono abala yarare paasa.

Keriso-me ruru laapo komea ma-aulaaya

¹¹ Mo Juda ruru nimumi nimuna yogale rugutimi. Go puma nimumi ruru rado enaalin-uri yogale nakepele alinu leme. Go leme-pulu nimi kone waru suma nimina abala pisimide ele madaa kone makuaalepape.

¹² Go raburi nimi abalade Keriso raapu repara napirisimide. Nimi ruru ora rado pisimi-pulu Gote-na Israel enaalinu raapu napirisimide. Gote-me pogalu pirape agale nipuna Juda ruru lakalisa-pulu nimi ruru radonumi go palua ne

kogono waru na-adisimi. Go puma nimi go su kamaa pa piraoma pirisimi rabulimi Gote madaa kone narulaoma pirisimi.

¹³ Abaladere nimi mopare pirisimi pare abi Keriso-na yaapimi nimi makiritaaya rabu Yesu Keriso nipu raapu re-para pimi.

¹⁴ Abaladere Juda alinumi nimi ruru radonu raapu yada pirisimi. Go yadamere nimuna riki-rana pape-rupa aasa. Go pisa pare Keriso nipu komisa rabu go pape lakepe rubaoma nipi laapo wala ruru komea-rupa maa kiritalisa.

¹⁵ Go puma Keriso-me Juda alinuna rekena agale raayo mea rubisa. Go rekena agalena pora-para agale mana laapo raita mea rubisa. Nipumi go-rupa pisa rabu Juda ruru radonu ora komea-para mea kiritaoma wala kagaa ruru komea mapiraasa. Go kagaa ruru komea ora nipu raapu ora epe-rupa mapiraasa.

¹⁶ Nipu repena polopea madaa komisa rabu go ruru laapo makibumaaoma yogale komea-rupa mapiraasa. Go repena polopea madaare yada lore ali aulisimide kone raayo mea rubisa.

¹⁷ Keriso ipisa rabu nipumi Gote-na epe-rupa pirape agale mogealisa. Go pisa rabu nipumi Gote adaalu-para pirisimi ruru rado page lakalisa. Naa Gote re-para pirisliimade Juda alinu ruru page lagisa.

¹⁸ Naa Juda alinu-para ruru rado enaalinu-para Keriso madaa kone komea suma naana Aapa Gote piri-para mada palima. Naa Holi Spirit komea muaema-pulu Keriso-me Aapana pora naa maa waatea.

¹⁹ Go pea-pulu abiri nimi ruru rado enaalinu

page yada tyape enaali-rupa napima. Dia, abi nimiri Gote-na enaalinu piruma ruru komea-rupa pimi.

²⁰ Go puma nimimiri Gote-na ada-rupa pisa. Nipumi naa aposel kogono alinu-para Gote-na agale lakale alinu-para go alinuri ada daa-rupa awelisa. Gote-me go ada pulalo pisare Yesu Keriso-re ora naana ada pigi-rupa mapiraasa.

²¹ Go adana puri raayore Yesu madaa mak-ibumaaoma puri mapalaasa. Go puma nipumi Mudu Ali-na epe lotu ada-rupa wariaoma madaa yaaya.

²² Go pea-le Holi Spirit ada wari lo robaa-para piruma Gote page go ada-para pia. Go puma nimi Keriso raapu piruma nipumi nimi ora kone rulae enaali raayo makibumaaoma nipuna ada-rupa pimi.

3

Pa enaalinu Epe Agale laketapape kogono paaya

¹ Go pea-le ni Pol-re neme nimi ruru rado piri enaalinu raba mulalo ni Yesu Keriso-na kogono madaa karapo ada-para pi.

² Gote-me ni epe raba meape kone Go nimi raba meape kogono gisadere pagisimide kone salo.

³ Go konere Gote-me abalade kudiri pu wisade pare nipumi ni lagisa. Go madaare abala neme agale rudusi pepa madaa luma nimi piri-para rapaasuade.

⁴ Nimimi go agale yarepealimiri neme Keriso-na pagaa wi agale makuaaliminalo lu rapaa-suade.

⁵ Ade abuna abalade Gote-me go pagaa wi agalere epe-rupa pename namuma waalisa. Go pisa pare abi Gote-na Holi Spirit-miri nipuna epe aposel kogono alinu-para Gote-na agale lakale alinu-para pename leme.

⁶ Go agalena kudiri remaare go-rupa: Epe agalemere nimi ruru rado enaalinuri naa Juda enaalinu raapu meda-para piruma Gote-na epe raba meape kone meamina. Go nimi ruru rado enaalinuri Juda alinu raapu yogale komea mak-ibumaaoma ruru komea pimi. Go pumare Gote-me Yesu Keriso madaa pogalu pirape agale gisa-pulu nimi page epe-rupa mada pitimi.

⁷ Gote-me niri go epe agalena kogono raba mi ali mapiraasa. Nipumi ni go kogono panolo epe puri mapalaaoma kone epe raapu gisa.

⁸ Niri Gote-na ruruna ali yaa-pulu rolo-para pawa pirisua. Go pirisua pare nipumi ni madaa epe kone suma enaali ruru rado meda nipuna Epe Agale lakelanolo kogono gisa. Go paa-daa neme Keriso-na raana komape Epe Agale lakelaluame pi.

⁹ Go puma enaali raayo Gote-na kudiri pu pagaa wi kone minalo maa waalaayo. Gote-re nipu su yaa raayo wariaoma nipumi enaalina kone raayore ade abuna pa kudiri pu paga wisa.

¹⁰ Gore abalade nipumi page pagaa wisa pare abiri nipuna ruru komeare go epe pagaa wi agale pename pageme. Go raburi so ensel-na mudunu-para so yaa-para piri remonu page Gote-na rado

rado makuaae kone adenalo abi nipumi pename maa waatea.

¹¹ Go puma Gote-me abalade kone suma naana Mudu Ali Yesu Keriso-me mo kogono maa waalapa pisa.

¹² Go pea-daa abiri naame nipu madaa kone rulaoma Yesu raapu piramina. Go pea-le naame paalame nakomamina. Gote-na le agaana epe enaali-rupa rekamina.

¹³ Go pea-pulu abi neme nimi-para agale go-rupa lalo: Nimi madaa kedaa ruma nimi raba mulalo pi. Go pea-le nimina lo robaa-para kedaa namealepape.

Efesus enaalinu Yesu raaname komalepape

¹⁴ Gote-me go-rupa pisa-pulu neme Aapana le agaana rumu pege puma beten lo aayo.

¹⁵ Go Aapamere enaali raayo so yaa-para pimi page naa go su kamaa aema page nipuna epe bi naa madaa masaaya.

¹⁶ Neme beten go-rupa le: Nipuna epe kone raayo nimina pu robaa-para Holi Spirit mapi-raoma puri waru ginalo beten laayo.

¹⁷ Nimimi kone rulaeme-daa Keriso nipu nimina pu robaa-para pirinalo beten loaayo. Go puma Gote-me nipuna raana komape kone masaalia rabu nimi puri paboma aalimi. Go-rupa repena pitaa no su-para kodobaoma puri mapalaaya-rupa nimi puri paboma rekalininalo beten laayo.

¹⁸ Go puma nimi Gote-na ruru enaali raayo raapu piruma puri mealepape. Go pumare

Yesuna kodome kome konere ora adaa yaa-ma pua waru adaalepe palia-le nimimi adalimina.

¹⁹ Gore nimi Yesuna raana kome konere waru adalimina. Go pea pare nipuna epe kone ora ma-adaa aaya-pulu raayo ora mada na-adalimi. Go-rupa mu piralimiri Gote-na epe kone wi ele raayore nimi madaa ora waru rubilina.

²⁰ Gore nipuna puri adaalepe naame makuaaoma adape-airi kone-para beten leme rabu nipuna purina agale pa ogeasi adema. Go purimiri naana lo robaa-para kogono pea-pulu nipuna bi ora minasaalimina.

²¹ Go pea-pulu Gote-na ruru enaalinu Yesu Keriso-na bimi puri mapalaaya. Go puma werepe page abi page Gote-na bi minasaama puma ade abuna minasalimina. Gore ora yaade.

4

Naa Keriso-na enaaliri Keriso-na yogale-rupa pima

¹ Niri Mudu Ali-na kogono madaa ni karapo ada-para piru aayo. Gore abalade Gote-me nimi yaaloma epe pora kuraminalo mapiraasa. Nimi go kone moge piraminalo lagialo.

² Nimi raayo enaalinuna rikirana pawa piruma nimina bi naminasaatepape. Pa pawa aawae enaalinu-rupa piralepape. Nimimi nimina ame balinu epe raana pi kone suma nimu raba mealepape.

³ Holi Spirit-mi naa raayo komea piraminalo kone go aaya. Go pea-le nimimi puri paloma go konere waru kirita saapiralepape.

⁴ Naa raayo ora to yogale medaa-rupa gea-pulu Holi Spirit komea mu aema. Go-rupa page Gote-me naa ele komea-rupa ginalo surubema.

⁵ Go page ora Mudu Ali komea pia-pulu naame nipu komea kone rulaoma kalu-ipa komea meamina.

⁶ Go page Gote ora komea piruma nipu enaali raayona Aapa pia. Nipuri ora naa raayona Mudu Ali piruma naana rikirana kogono puma enaali raayona lo robaa-para pia.

⁷ Keriso-me naa komea komea laatapu epe raana pi elenu pa gisa.

⁸ Go pa giape elere Gote-na buk madaa go-rupa lu wia:

Nipumi so yaa madaa pisa rabu karapo piri enaalinu maa pisa.

Nipumi pa kale elenu enaalinu rumaaoma kalisa.

⁹ Go agale so yaa madaa pisana re-re akepu ya? Go agalere abala ririna nipu su rolo-nane* abala ipisa. Go puma so yaa madaa wala pisa.

¹⁰ Go pea-le mo ali abala no su rolo-nane ipisa aliri nipu wala so yaa madaa-nane page wala pisa. Nipu ora so yaa ru-nanena madaa-nane page pisa. Go puma nipumi su yaa raayo maru-bitabasa.

¹¹ Go nipu komea mere enaalinu-para puri go-rupa pa kalisa: Nipumi enaali medalomare aposel kogono alinu mapiraasa. Medalomare Gote-na agale lakale ali mapiraasa. Medalomare

---

* **4:9:** Pol-me go lisa: Keriso ipumare koe su ru-para aba pirumare wala oropere yaa madaa ora sone pisa. Guma lisa pare makuaae ali medalomame Keriso ablaa su kama ipisa pare go-rupa ora sone wala pisa lisimi.

epe agale mogeape alinu mapiraasa. Enaali medalomare kone rulae enaalinuna surube alinu mapiraasa. Medalomare lisa enaalinu mapi-raasa.

¹² Nipumi go-rupa puma Gote-na enaali raba minalo puri gisa. Go pea-pulu naame nipuna epe kogono palima-daare Yesu Keriso-na yogale ora waru adaa yaalia.

¹³ Go puma naa raayome kone komea suma Gote-na Simi palimina kone wia raluma pamina. Go rabu naa ora enaali piralima. Go rabu Keriso-na puri page nipuna kone page naana lo robaa-para ora waru marulaatabaina.

¹⁴ Go rabu page naa wala oge nogo naaki-rupa napiramina. Nogo naaki pima rabu pa po rilipu agale pagoma kone laapo suma pima. Makirae agale-para makirae agale le alinu-para pa kone rulaema. Go puma naa pupitagi noma pima.

¹⁵ Abiri naame enaali raapu epe raana komape kone suma ora agale komea lamina. Go pumare ora enaali piruma naana Mudu Ali Keriso-re nipu komea raapu piramina.

¹⁶ Go Mudu Alimi naa nipuna yogale-rupa mak-ibumaalia. Go puma naa nipuna yogaleme raba muma naa raayo medaa-para pogatea. Go pumare yogale komea piruma enaali komea komea laatapumi epe raana komape kone suma yogale puri minalo kogono pamina.

Keriso-na enaaliri pora kagaa madaa pamuam-ina

¹⁷ Go pea-pulu neme nimi-para agale meda Mudu Ali-na bimi madaa puri paloma lagialo:

Nimi ribaale-para piri koe enaali-rupa wala napi-ralepape. Gore nimuna kone raayo ora kolea.

¹⁸ Nimuna konere ribaa lea. Go pea-le nimuna lo robaa roгаа wimi-pulu epe kone nasuma pimi-pulu Gote-na kagaa epe kone giyeme.

¹⁹ Nimu koeyae puma yala napoteme-pulu nimu ora koe-rupa piruma nimuna konere ora pugu pi elenu papena rekelea.

²⁰ Pare nimimi abalade Yesu Keriso madaa kone koe namisimi.

²¹ Nimimi Keriso-na agalere abala pagisimi kone salo. Go puma nimi Keriso-na disaipel enaali pimi-pulu ora agale abala mogealisimi.

²² Go pea-le abalana kone giyalepape. Go abalana kone su pirisimi rabu nimi abalana koneme nimi maa surubuma roгаа wisa.

²³ Abiri nimina kone-para lo robaanu kagaa rado epe mealepape.

²⁴ Go puma nimi kagaa kone su piralepape. Gote-me go kone kagaare ora nipuna-le naa gisa. Go kagaa konere muma temena ora epe-rupa mada pago piramina.

²⁵ Go pea-le nimimi makirae agale lape konere giyalepape. Nimimi ame balinu-parare ora agale ria tapape. Naa raayore yogale komea-rupa pima-le go-rupa palepape.

²⁶ Nimimi rono pagaalimiri go konemere pupitagi manalia-le giyalepape. Go rono page konere naare pabola palia rabu ora giyalepape.

²⁷ Gore nimina kone-parare Satan kodobatalo pia-le waru surubalepape.

²⁸ Gore ne paake nisiri go kone giyoma kogono pape. Go puma nena kimiri nimu raba muma

naarali enaali medaloma page raba mealepape.

²⁹ Nimina agaleme koeyae meda natepape. Dia, nimiru epe raba meape agale kama tapape. Gore ali medana lo robaa-para kedaa palia-daare go alina kone puri mapalalo epe agale tapape. Go puma nimina agale pagalimide enaalinu-para epe agale laketapape.

³⁰ Nimimi Gote-na Holi Spirit-ri naana lo robaa-para pia-le kedaa nakatepape. Gote-me nimi nipuna ruru mapiraalalo nipuna Holi Spirit maa gisa. Go-rupa gisa-pulu werepe yapi di epalia rabu naa ma-kepeaoma koeyae ora napamina.

³¹ Nimimi nimina lo robaa-para wia koe kokenu raayo mea rubalepape. Go rono pagape kone-para pu ko yaape kone-para koe-rupa rekape kone-para ero agale-para koe agale yala polape kone-para go raayo giyalepape.

³² Go koe kone raluma nimina ame balinu-para epe kone suma pawa piralepape. Gore Kerisome nimi madaa komisa-pulu Gote-me nimina koe elenu maa rubisa. Go pea-le nimimi ame balinuna koe elenu rakepealepape.

5

Naare epe paana piramina

¹ Nimi Gote-na epe nogo naaki piramina nipuna agale raitalepape.

² Nimimi pa enaali medaloma raana komomaraana komo piralepape. Gore Yesumi page naa madaa raaname komoma pedo puma su kamaa ipuma naa madaa komisa. Yesumi go-rupa pisare

Gote-para lodo kiruma epe rede pi-rupa opoma maa kalisa.

³ Gore nimi Gote-na ruru pimi-le ali paake kone-para ona yala polape kone-para kepaame komape kone-para raayo giyalepape. Gore wala nimina rikirana go elenuna pi page na-openaatepape.

⁴ Nimimi agale koae nalo rapa agale rono page nalo agale koe ero le agalenu natepape. Gonu napipape pare nimimi Gote-para ora pili tapape.

⁵ Nimimi waru pagalepa. Ali meda nipu paake enaali yole ali page yala polape kone wi ali page kepaame komape kone wi ali page go pi alinumiri Keriso-para Gote laapona Surube Su mada napalimi. Go kone raayore ora pa remona bi minasaape kone yaade.

⁶ Nimimi waru adalepape. Ali medalomame nimi komalimi puma go koe pora-para nimi lamua palimi. Apo ele madaare Gote-na agale yokoma koeyae peme-pulu nipu rono pagea.

⁷ Go pea-le nimimi nimu raapu komea-para napiralepape.

⁸ Abalade nimi su ribaa le-para pirisimide pare abi Mudu Alimi nimiri epe paa pi-para mea mapiraaya. Go pea-le nimiri epepaa pi enaali-rupa pora pamualepape.

⁹ Go epe paa-para piruaema rabu epe kone marekaaoma redepo le kone raayo-para ora agale raayome puri mapalaaya.

¹⁰ Nimiri Mudu Ali-na raaname meamina kone wia ele meamina.

¹¹ Nimi abalana kone pa saapimi alinu raapu napiralepape. Go pa ribaale-para piralalo

koeyae-rupa napipape. Enaali raayo raana komoma go-rupa pemere epe paa maa penalepape.

¹² Nimuna pagaa wi elenu pa agaleme lapere ni yala pea.

¹³ Gore nimimi apo koeyae peme enaalinu epe paa-para pename maa salimiri go kone koena re mada adalimi. Go puma enaali medaloma epe paa-para maa mapiraalia.

¹⁴ Go madaare Gote-na agaleme go-rupa lea:

U palea aliri wagepu rekape.

Ne tapa-para wala giyoma rekaina.

Go rabu Keriso-na epe paa epenaloma marekaaina.

¹⁵ Go pea-le nimimi pora pamu pimi-rupa waru adalepape. Nimi kone nawi ali-rupa napi-ralapape pare kone makuaae ali-rupa piralapape.

¹⁶ Abiri naa go pima raburi ora koe yapina pima. Go pea-pulu epe kogono asa pamina.

¹⁷ Go puma nimi makeae enaali-rupa napi-ralapape pare Mudu Ali-na kone mu piralapape.

¹⁸ Nimimi ipa bia nanalepape. Dia, go ipamere nimi makeyaoma makoyaalia. Go palia-le nimina lo robaa-para Gote-na Holi Spirit muma rubilina tapape.

¹⁹ Nimimi ame balinu raapu epe buk yasa lo epe-rupa yasa lo epe lotu yasa page epe lo robaa ginalo piralapape. Nimina lo robaa-para epe kone rubitabilia rabu Ali Mudu-para page epe agale-para epe yaalisa madaa loma palepape.

²⁰ Ade abuna nimimi Aapa Gote-para elenu raayo madaa ora pili tapape. Go pumare naana Mudu Ali Yesu Keriso-na bi loma mealepape.

Repaayana agale

²¹ Nimimi Keriso-na bi minasaoma nimina ame balinu raapu epe kone su pawa piralepape.

²² Nimi enanumiri nimina aalinuna agale pago piralepape. Go palimi rabu Mudu Ali-na agale pago piralimi.

²³ Gore alimi ena surubea-rupa Keriso-me Gote-na ruru surubea. Gote-na rururi Keriso-na to yogale pima. Nipumi naa kabasa-pulu nipuna enaali pima.

²⁴ Gore Gote-na rurumi Keriso-na kone rolo-para pimi-rupa nimi enanu page nimina aalinuna epe agale rolo-para piralepape.

²⁵ Nimi alinumi page nimina were madaa raaname komoma piralepape. Keriso-me Gote-na ruru madaa raaname komoma pedo puma komisa-pulu go-rupa palepape.

²⁶ Keriso-me mo ruru Gote kalalo pisa-pulu go-rupa palia. Go ruru kalisa rabu abalare ipa-para epe agale raapu radepea kalisa.

²⁷ Nipumi mo ruru ora nipuna le agaana epe-rupa aina kone wisa. Go puma nipuna ruru ora pupitagi nano koeyae napeao piramina. Nipuna konere naa nipuna ruru mapiraalalo pisa-pulu naa ora epe-rupa piramina. Naa koe ele meda naina kone wisa.

²⁸ Go pea-le nimi alinumi nimina yogale madaa ranaa komo piralemede-rupare nimina werenu madaa pedo palepape.

²⁹⁻³⁰ Ali medame nipuna yogale ronome nakomea. Dia, pare nipumi eda kaloma waru surubea. Naare Keriso-na yogale-rupa pima-le nipuna ruru surubea-rupa surubamina.

³¹ Gote-na agale wi buk-mi go-rupa lea: Ena nena agi aaraa laapo giyoma aali raapu ora komea-rupa pirapina. Go page ali nipuna agi aaraa giyoma ena raapu komea-rupa pirina.

³² Go agalere ora agale adaapu wia-le pagalepa. Go agalere Keriso-para nipuna enaali-para epe-rupa piraminalo lagiala kone salo.

³³ Go pea pare go agalere nimimi page pagal-iminalo. Ali raayome nimu raaname komoma ranaa komo piraemedede-rupare were madaa go kone komea-rupa salepape. Ena raayome page nimina ali nana agale pagalepape.

6

Nogo naaki agi aaraa raayona agale

¹ Nimi nogo naakinumiri nimina ama aapana agale waru pagalepape. Go palimi-daare ora epe agale mana waru mealimi.

² Gore Gote-na agale wi buk madaa go-rupa ta: Nena ama aapa laapona agale waru pagalepape. Go agale mana madaare Gote-me ora pogalu pirape agale epe-rupa go-rupa lisa:

³ Nimimi go-rupa palimiri epe-rupa piruma go su kamaa adaalupu mada piralimi lisa.

⁴ Nimi agi aaraanu nimiri nimina nogo naakina kone nama-koeyaaoma rono napagaaina tapape. Dia, nimimi nimu waru Mudu Ali-na bimi surubuma Gote-na agale waru lakeloma nimu waru mapiraalepape.

Kogono naaki-para surubea ali laapona agale

⁵ Nimi pa kogono madaa adili naakinuri nimina kogonona aaraa madaa paalame komoma

nipuna agale pagalepape. Go pumare makirae kone nasuma nimimi Keriso-na kogono pemerupa palepape.

⁶ Gore nimumi ne ora epe naaki kone winalo nimuna le agaa madaa pa kogono kama napi-pape. Dia, pare nimi Keriso-na kogonome adili naaki-rupa piruma Gote-na kone nimina lo robaa-para maa suma kogono palepape.

⁷ Gore nimimi kone waru epe-rupa suma kogono palepape. Nimi go-rupa palimiri pa enaal-inuna kogono paema kone nasalepape. Dia, pare ora Mudu Ali-na kogono-rupa palepape.

⁸ Gore nimimi go agale waru pagalepa. Ali medame kogono epe-rupa palia raburi gore Mudu Alimi epe yoto katea. Gore kogono adili ali-rupa piralimi palo kogono kepele ali-rupa piralimi palo kogono waru palepape.

⁹ Nimi kogono surube alinumiri nimu kogono alinu-para page epeaanu kama palepape. Paala masaape kone page giyalepape. Pagalepa. Nimi kogono surube alinu page kogono madaa adili alinu page gore ora yaa-para pia Adaa Ali komea piruma enaali raayo kone komea samonalo pea.

Kone rulae enaaliri yada pape enaalinu-rupa piraalepa

¹⁰ Gore neme go agalere go-rupa lo kiritalua: Nimimi Mudu Ali raapu piruma puri paloma kone rulaoma nimina lo robaa-para nipuna epe puri mealepape.

¹¹ Gote-me nimi yada pape elenu gialia-le maa salepape. Go palimiri epe-rupa ade abuna

piruma Satan-na makirae kone page mada giyal-imi.

¹² Gore naame enaalinu raapu yada napema pare so yaa-para piri koe remonuna puri raapu yada pema. Naame go koe ribaa surube puri pale remonu raapu yada pema. Go page naame koe ensel mudunu surube ensel-nu raapu yada pema.

¹³ Go pea-le nimimi Gote-na yada pape elenu maa salepape. Go palimiri koe yapi di raburi yada lore alimi nimi tyalalo palimi rabu puri paloma mada rekalmi. Go puma nimimi Satan raapu yada paoma puma yada pu kiralomare nimina su-para puri paboma piralimi.

¹⁴ Gore nimiri go-rupa puri waru paloma pir-ulalore go-rupa palepape: Epe agalere puri pale aako let-rupa yamalepape. Epe redepe le konere kapa yome warili ele-rupame nimina aakona maaralepape.

¹⁵ Gore nimi yarare palae pirumare Gote-na Epe Agaleme epe-rupa pirape madaa laketapape. Nimimi go konere age ada-rupa maaralepape.

¹⁶ Gore nimimi ade abuna nimina puri pale kone rulaere gore nimina ralubi-rupa mea maitalepape. Go ralubi madaare Satan-me edali repena sulaa ralade pialia rabu madaa agalu palia.

¹⁷ Nimi ade abuna kagaa piraamala pope konere nimina kapa yome warili raguna-rupa adipape. Nimi Holi Spirit-na rai kudu gina lomare gore Gote-na epe agale-rupa ripinaalepape.

¹⁸ Nimimi ade abuna Gote-me raba minalo beten tapape. Holi Spirit-mi kone gialia-de-rupare nimimi beten rado rado madaa leme. Go

pea-le waru adoba piruma beten nagiyalepape. Go pumare ade abuna nimimi Gote-na enaali medaloma raba minalo beten tapape.

¹⁹ Gore nimimi ni raba minalore beten go-rupa lalepape: Neme agale laketoa rabu Gote-me paala kome kone mea rubinalo beten tapape. Go raburi neme epe agale madaare ruru rado-para Gote-na pagaa wi kone mada laketoa.

²⁰ Niri go epe agale lakale alina kogono pawa. Go madaare ni karapo ada-para pale. Gore epe agale laketoa rabu neme puri waru paloma Gote-na agale lakelanolo Gote yaaloma beten tapape.

Agale medaloma

²¹ Gore neme pisuade kogono raayo-para nana piruaayo-rupa Tikikus-mi nimi lagialia. Tikikus-ri ora naana epe raba mi ali piruma kone komea suma Mudu Ali-na kogono waru pea.

²² Naame ele pisima go remaa pagaliminalo neme Tikikus mea rapaayo. Go remaa pagalimi agalemere nimina lo robaa puri mapalaalia.

²³ Naana Aapa Gote-para Mudu Ali Yesu Keriso laapome ame balinu nimi raayo-para kuma pi kone-para raana komape kone-para kone rulape kone raapu waru mealimina.

²⁴ Go pumare enaali raayore nimimi naana Mudu Ali Yesu Keriso madaa ade abuna raana komape kone suma ranaa komo kone salimiri gore Gote-na epe raba meape kone mealimina.

Go mada. Ni Pol yaade.

Gotena Epe Agale
The New Testament in the East Kewa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples East Kewa long Niugini
copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: East Kewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

62cac9b7-0920-58fe-ad58-f2d4b8fb56bc